

Helvi Rautiaisen murha ja polttamalla suoritettu ruumiin tuhoaminen

Kirj. nimismies, varat. S. A. Aaltohelmi.

(Jatk. ed. n:oon)

Tämän alustavan kuulustelun jälkeen toimitettiin kotietsintä Tuovisten kotona. Tällöin löytyi sieltä haulikko sekä huomattava määrä erilaisia haulikon ampumatarpeita. Samassa yhteydessä otettiin talteen talosta tavatut kirveet tutkittavaksi sen mahdollisuuden varalta, että niitä olisi käytetty katkaistaessa rovion läheisyydessä ollutta honkaa. Kotietsinnän jälkeen Juho Tuovinen pyysi anteeksi sitä, että oli jättänyt ilmoittamatta haulikon ja ampumatarpeiden olemassaolon, mutta selitti sen johtuneen siitä, että hän oli pelännyt joutuvansa syytteeseen luvattomasta aseenkannosta, koska haulikolla ei ollut asianomaista kantolupaa. Kun oli jo tullut myöhäinen ilta ja hämärä, lähdettiin paluumatkalle Karttulaan Juho ja Tauno Tuovinen kuulusteluja varten toistaiseksi pidätettyinä.

Seuraavana päivänä lähetettiin roviosta löydetty huunsirut ja nepparit sekä levy Rikostutkimuskeskukseen ja pyydettiin kiireellisesti asiantuntijalausuntoa niistä.

Samana päivänä, samoin kuin seuraavinkin, jatkettiin kuulusteluja sekä Karttulassa että paikan päällä Talluskylässä kaikilla käytettävissä olevilla voimilla ja mitin itse Tuovisen perheen jäsenten sekä eritoten Tauno ja Juho Tuovisen elämään Helvi Rautiaisen katoamisen aikoina. Toimitin itse Tuovisen perheen jäsenten sekä asianomistajien kuulustelut. Kun Tuovisen perheen jäsenet kaikki olivat usein olleet tekemisissä poliisiviranomaisten ja lainkouran kanssa, eivät kuulustelut tahtoneet edistyä. Mainittakoon tässä m.m., että Juho Tuovinen oli aikaisemmin tuomittu rangaistukseen useampia kertoja viinamyynnistä sekä v. 1918 6 vuoden 6 kuukauden kuritushuonerangaistukseen osanotosta kapinaan, Tauno Tuovinen, paitsi juopumuksesta y.m. pienemmistä rikkomuksista, myöskin viinan kuljetuksesta, hänen veljensä Sulo Tuovinen, joka parhaillaankin oli ehdonalaisessa vapaudessa, useampia kertoja sekä viinan myynnistä että valmistuksesta. Näin ollen osasivat

he suhtautua tutkimuksiin niitä vaikeut- taen, varsinkin kun koko perheen maail- mankatsomus oli ilmeisesti kommunisti- nen. He nojautuivat etupäässä muistamat- tomuuteen; m.m. Sulo Tuovinen kertoi keittäneensä ja sen yhteydessä juoneensa niin paljon viinaa, että hänen muistinsa oli kadonnut. Kun kuitenkin Helvi Rautiai- sen katoamisesta oli vasta kulunut seitsemän kuukautta, ja kun sellainen tapahtu- ma syrjäisessä seudussa ei tietenkään ole mikään pikkuasia ja jokapäiväinen juttu, varsinkin kun huomioonottaa sen seikan, että Tauno Tuovinen oli pitemmän aikaa seurustellut kadonneen kanssa, katsoin joka tapauksessa oikeudekseni vaatia, hei- dän älytasonsa huomioonottaen, joitakin pikkuasioitakin Helvi Rautiaisen katoa- misajoilta. Niinpä sitten alkoikin kuulustelu- sa selvitä yhtä ja toista asiaan vai- kuttavaa. Kävi selville, että Tauno Tuovinen oli edellisenä syksynä Helvi Rautiai- sen katoamisaikoina ollut usein poissa kotoa. Toisaalta selittivät vapaalla jalalla olleet Tuoviset, että Tauno Tuovinen oli usein nukkunut saunassa, milloin sitä oli lämmitetty, samoin kuin riihessäkin puinti- aikoina. Kun lisäksi asunnon ovi oli yleensä maalla vallitsevan tavan mukaan ollut joskus öisin aukikin, eivät he ensin tuntu- neet syystä tai toisesta muistavan mitään

„Tutkimusretkikunta,, 17.6. 1934.

Toinen mies oikealta Tauno Tuovinen.

tarkemmin. Kuitenkin loppujen lopuksi kahden päivän kuulustelujen jälkeen kertoi Tauno Tuovisen täysi-ikäinen sisar lida Tuovinen, että hän sinä yönä, eli marraskuun 16 päivää 1933 vasten yöllä, jolloin Helvi Rautiainen oli kadonnut, oli avannut veljelleen Taunolle oven n. kello 3 ajoissa aamulla sen jälkeen kun oli herännyt tämän koputukseen. Muut Tuovisen perheen jäsenet kielsivät heränneensä k.o. yönä. Tämän selityksen saatuani kiiruhdin vupymättä takaisin Karttulan kirkonkylään kuulustelemaan Tauno Tuovista, kun sensijaan kolmen miehen kuulustelupartio jäi toimittamaan erinäisiä tutkimuksia paikkakunnalla ohjeitteni mukaan.

Toimitetussa kuulustelussa Tauno Tuovinen myöskin kyllä olleensa poissa kotoa lida Tuovisen edelläkertomana yönä. Hän selitti keskiviikkoiltana kello 21 jälkeen, muun talonväen ollessa jo nukkumassa, hiipineensä sukkasillaan ulos huoneesta ja panneensa ulkona kengät jalkaansa. Tämän jälkeen hän oli lähtenyt kotoaan n. 5 kilometrin päässä olevaan ja Maaningan pitäjän Kurolanlahden kylässä sijaitsevaan Valkeisenmäen taloon, jossa hän tiesi saunakodassa olevan muuripadan. Täältä hän oli ottanut padan ja kantanut sitä selässään, laahannut erään lammen jäätä pitkin sekä kuljettanut sen metsään kotinsa läheisyyteen tarkoituksella keittää siinä viinaa.

Asetuin heti yhteyteen kuulustelupartion kanssa, joka parhaillaan oli ohjeitteni mukaan suorittamassa erinäisiä kuulusteluja Maaningan, Tervon ja Pielaveden pitäjien rajaseuduilla. Annoin miehilleni määräyksen kuulustella Valkeisenmäen talon väkeä Tauno Tuovisen edellämainitun kertomuksen johdosta. Tauno Tuovisen padan varkautta koskeva kertomus oli ollut erittäin yksityiskohtainen ja vaikuttanut hyvin luotettavalta, niin että sen perusteella tuntui siltä, kuin hän olisi joskus elänyt k.o. tapahtumasarjan.

Seuraavana päivänä sain kuulustelijoitten tulokset padan varkaudesta. Talon emäntä ja pyykinpesijä kertoivat, että pata oli kyllä varastettu, mutta oli se tapahtunut marraskuun 13 ja 14 päivien välisenä yönä, eli siis kaksi päivää aikaisemmin kuin Helvi Rautiainen katosi, ja oli pata tuotu samaan paikkaan itsenäisyyspäivän aamuksi eli joulukuun 6 päiväksi 1933. Talon emännän ja pyykinpesijän kertomus aikamäärän suhteen voitiin heti kontrolloida useimmillakin eri tavoilla. M.m. oli

heti, kun padan katoaminen oli huomattu, ilmoitettu siitä lähimmälle Maaningan poliisikonstaapelille, joka oli patavarkautta tutkinutkin. Saman päivän iltana sain myöskin tiedon siitä, että Rikostutkimuskeskuksesta oli poissaollessani ilmoitettu puhelimitse professori Väinö Lassilan todenneen tutkittavaksi lähetettyjen sirujen olleen ihmisen luita. Kun siis oli tullut näytetyksi Tauno Tuovisen kertomus poissaolostaan Helvi Rautiaisen katoamisyonä vääräksi, ryhdyttiin häntä jälleen kuulustelemaan seuraavana päivänä.

Kuulustelussa kertoi Tuovinen lähteneensä keskiviikkoiltana marraskuun 15 päivänä 1933 n. kello 22 ajoissa Rappumäen torppaan tapaamaan Helvi Rautiaista, jonka kanssa hän oli edellisenä maanantaiaamuna sopinut siitä, että he päättäisivät yhdessä elämänsä. Ehdittyään n. kello 22,30 Rappumäen torpan pihamaalle vievälle veräjälle oli hän pimeässä veräjää aukaistessaan huomannut jonkun roikkuvan siinä pihan puolella. Raapaistuaan tulta oli hän havainnut Helvi Rautiaisen riippuvan siinä hirttäytyneenä veräjän ympärään poikkipuuhun sidotun n. 1 senttimetrin vahvuisen manillanuoran varaan. Veräjän mataluudesta johtuen olivat hirttäytyneen jalat olleet koukussa polvien koskettaessa maata. Tämän jälkeen selitti Tuovinen riuhtoneensa nuorasta, jolloin se oli katkenut ja ruumis oli pudonnut maahan. Tunnusteltuaan oli hän huomannut ruumiin olevan lämpimän, mutta sydämen toiminnan pysähtyneen, jonka johdosta hän oli päätellyt Helvi Rautiaisen kuolleen. Tässä kertoi Tuovinen ensin ajatelleensa mennä ilmoittamaan n. 150 metrin päässä olevaan Rappumäen torppaan, mutta sitten kun hänen oli tullut mieleensä, että häntä voitaisiin epäillä Helvi Rautiaisen hirttämistä, syystä, että hän oli lähtenyt kotoaan salaa, ja kun omaiset olivat puhuneet Helvi Rautiaisen olleen raskaana hänen kanssaan harjoittamastaan sukupuoliyhteydestä, niin päätti hän hävittää ruumiin. Tämän jälkeen hän oli ottanut sen olalleen ja kantanut sen n. 2½ kilometrin päähän, Kaijannevan yli Maaningan pitäjän puolelle Kaijanmäen rinteellä olevaan metsikköön, jossa tiesi olevan faneerikoivutukkeja. Hän selitti levänneensä matkalla ainoastaan yhden keran Huosiaislammin jäällä. Kun maa oli jo tällöin jäässä samoin kuin lähellä olleet lammetkin, oli hän jo veräjällä päättänyt hävittää ruumiin polttamalla. Saavuttuaan

metsässä erään faneerikoivutukkikasan luo oli hän laskenut ruumiin maahan, katkonut sytykkeiksi lähellä olleesta kuivasta hongasta oksia, kiskonut tuohia maassa olleista faneerikoivuista sekä pystyssä olevista puista, minkä jälkeen hän oli mukanaan olleilla tulitikuilla sytyttänyt tulen. Kun rovio oli syttynyt, oli hän nostanut ruumiin tukkikasan päälle, ja seurannut sen jälkeen 5—10 minuutin ajan palamista. Kun ruumiin päällä olleet vaatteet olivat olleet tulella ja rovio muutenkin oli palanut hyvin, oli hän lähtenyt kotiinsa, ja saapunut sinne aamupuolella yötä, jossa hänen sisärensä Iida Tuovinen oli hänen kolkutettuaan avannut oven. Sitten kun Rautiaisen kotoa oli perjantaina käyty ilmoittamassa hänen kotonaan Helvi Rautiaisen katoamisesta, oli Tuovinen sinä ja seuraavana päivänä ottanut osaa Helvi Rautiaisen etsiskelyyn. Kun lauantaina suoritetut etsiskelyt olivat jääneet tuloksettomiksi, oli siellä päätetty ilmoittaa katoamisesta poliisiviranomaisille. Samana päivänä oli hän kuullut myöskin siitä, että seuraavana päivänä, sunnuntaina, toimitettaisiin etsintä viranomaisten johdolla. Tällöin oli hän lähtenyt illalla myöhään uudelleen roviolle tarkastamaan palon jälkiä. Rovion pohjalta kertoi hän silloin löytäneensä n. 10—15 kappaletta enintään 10 senttimetrin pituisia luuta, mutta muuta ei ruumiista ollut enää jälellä. Tämän jälkeen oli hän ryhtynyt täydentämään polttoaan. Mukanaan olleella kirveellä hän oli hakannut lähellä olleesta kuivasta hongasta puita sytyttäen rovion uudelleen sekä nostellut luut rovion päälle. Hän oli tarkastellut paloa n. yhden tunnin ajan, jolloin luut olivat näyttäneet häviävän tulella, minkä jälkeen hän oli lähtenyt kotiinsa.

Heti tämän kertomuksen jälkeen matkustin Tuovisen, erään mieheni ja valokuvaajan kanssa Talluskylään tapahtumapaikalle. Täällä mentiin ensin Rappumäen lähellä olevalle veräjälle, ja Tuovinen sai paikan päällä uudelleen selostaa koko tapausarjan veräjältä roviolle kaikkine toimenpiteineen. Paikalla todettiin, että veräjä oli 133 senttimetriä korkea, n.s. riukuveräjä, ja sijaitti se Rappumäen torpan kotiviljelyksiin rajoittuvassa metsän reunassa, 160 metrin etäisyydellä asuinrakennuksesta. Veräjällä sai Tuovinen erittäin tarkkaan selostaa tilanteen, missä oli tavannut Helvi Rautiaisen hirttäytyneenä. Kehoituksesta hän asetti veräjän riu'ut

sellaiseen asentoon, kuin ne edellämainsussa tapauksessa olivat olleet. Sen jälkeen veräjä valokuvattiin ja vertauskohtien saamiseksi asetettiin veräjän viereen Tuovinen ja mukana olleet poliisimiehet. Paikalla olleissa riu'uisissa ei voitu todeta minkäänlaisia jälkiä, joiden voidaan olettaa syntyvän, kun veräjässä roikkuu hirttäytyntä ihminen, ja kun nuoraa vielä sen jälkeen yritetään riuhtomalla katkaista. Veräjältä kuljettiin sitten Tuovisen osoittamaa polkua pitkin roviopaikalle, jonne matkaa oli 2,525 metriä ja todettiin rovio samaksi, josta jo aikaisemmin on mainittu. Veräjän luona, mainittakoon siitä jo tässä yhteydessä, syystä, että veräjä sittemmin, kuten myöhemmin tullaan huomaamaan, oli niitä tärkeimpiä seikkoja, joihin Tauno Tuovisen teoria ja kertomus kaatui, mainitsi Tuovinen m.m. muistavansa, että veräjän alimmatkin puut olivat olleet paikoillaan Helvi Rautiaisen ruumiin siitä löydettyään, minkä seikan hän muisti erikoisesti siitä, että poistettuaan ylimmät riu'ut ja kulkiessaan veräjän yli ruumis selässään oli hän ollut vähällä kompastua alimpiin riukuihin. Tässä yhteydessä tulkoon mainituksi, että Tuovinen, asiaa häneltä tiedusteltua, kielsi polttavansa tupakkaa, eikä hän muutenkaan voinut esittää mitään hyväksyttävää syytä tulitikkujen mukanaoloon.

Kun tilanne Tauno Tuovisen viimeainnitun kertomuksen jälkeen oli oleellisesti muuttunut, lähetin heti tapahtumapaikalle saavuttuani ilmoituksen kuulusteluparitiolle, jonka tiesin liikuskelevan jossain läheisyydessä Pielaveden ja Maaningan rajamailla. Päätin tämän jälkeen palata kotiin mieheni voidakseni lähemmin perehtyä asian uuteen vaiheeseen kaiken sen ainehaston valossa, joka tällä hetkellä oli käytettävissä. Tapaukset olivat kehittyneet niin nopeasti, että pääsyytetyn kuulustelut hankaloine matkoineen olivat vieleet melkein kaiken ajan, niin että muuhun kertyneeseen tutkimusaineistoon olin ennättänyt perehtyä ainoastaan hyvin pinta puolisesti. Näiden 5—6 päivän aikana olin itse kuulustellut pidätettyjen lisäksi kaikkiaan 15 henkilöä, minkä lisäksi tapahtumapaikoilla liikkunut kuulusteluparitioli kuulustellut n. 20—30 henkilöä. Tämän ainehaston tarkastelu osoittikin sitten asiassa kertyneen yhtä ja toista asiaan vaikuttavaa edellämainsitun lisäksi, mitä tässä yhteydessä kosketeltakoon tärkeimmiltä osin.

(Jatkuu)